

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Stev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din.
mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX. Telefon št. 552. LJUBLJANA, 27. maja 1926. Telefon št. 552. STEV. 61.

Težnje trgovca na deželi.

Trgovca z dežele nam piše:

O trgovcu z dežele se malo sliši, še manj pa čita in skoro bi se mislilo, da mu gre dobro, da trgovec na deželi nima razlogov za pritožbe. Temu pa ni tako! Položaj trgovca na deželi je danes sila težaven in rekel bi skoro obupen. Ako imaš samo trgovino, brez vsakega drugega vira dohodkov, si občudovanja vreden, ako moreš ob današnjih prilikah sploh obratovati.

O kreditnih težavah sicer trgovci na deželi navadno ne govorimo. Seveda ne govorimo, ker nam banke kreditov sploh ne dajejo. Kje boš dobil trgovca na deželi, kateri bo obratoval z bančnim kreditom? Hvalijo te sicer povsod kot marljivega poštenjaka, toda kredita ti vendar nikdo ne daje! Merodajni faktorji pri Narodni banki bi morali vendar skrbeti tudi za to, kako bi se pomagalo s krediti tudi malemu legalnemu trgovcu na deželi!

Težko je prizadelo trgovca na deželi zlasti odpuščanja delavcev v raznih industrijskih podjetjih. Ne mine skoro teden, ko se ta ali oni izogne trgovini, ker ni v stanu plačati kreditirano mu blago. Mnoge trgovce, osebito poleg industrijskih podjetij je to spravilo na rob propada. Dovolj ti je en tak slučaj na teden, da izgubiš dobiček celega meseca. In tega ne vidi nikdo, najmanj pa davkarija, ki skubi na malem človeku do kosti. Sodi te po prometu, ne vidi in ne pozna notranjih težav. Sploh se ne najde pri oblastih za malega trgovca nobenega razumevanja. Davkarija najde še veselje nad tem, ako ti more za davke prodati del zaloge, ne vidi seveda pri tem, da žaga vejo, na kateri sedi sama.

Ako imaš par dni v letu, ko računaš na večji obrat, ob tržnih dneh, ob sejmiših itd., ti se zbere cela kopica krošnjarjev, ki ti odvezajo ves zaslužek. In kaj pomagajo tu vsi polni na srezka poglavarstva, na orožniške postaje? Dobro bi bilo, da bi se tudi naša glavarstva potrudila, da v tem oziru napravijo red.

Slednjič bi navedel še eno dejstvo, ki jasno kaže, da smo trgovci na deželi najbolj teptani, to je zakon o pobijanju draginje. Glej »Uradni list« in našel boš med preganjanimi vedno skoro samo trgovce z dežele. Orožnik, ki se ne more prepričati o porastu cen v tovarni, te ovadi, imaš pota, stroške, zamudo časa in žigosan si tudi če te sodnik oprusti!

Napisal sem te vrstice, ker sem od tovariša iz mesta slišal, češ, da nam gre na deželi prilično. Želel bi, da se tudi drugi tovariši z dežele večkrat oglašijo. Povedati moramo svoje težnje in zahteve javno, sicer se našega glasu ne sliši in tudi ne more upoštevati.

Blaznost gospodarskega načina v Evropi.

Predsednik »Allg. oesterr. Boden-kreditanstalt« dr. Rudolf Sieghart je govoril na občnem zboru svoje institucije o preteklem letu, o poslih v tem letu itd. in je k sklepu povedal sledeče:

»Gospodarske razmere ne smejo ostati take kot so, zlasti ne v Srednji Evropi. To je danes vsakomur jasno. Srednja Evropa je gospodarsko desorganizirana, obtok blaga je oviran,

starim produkcijskim deželam je trg odvzet, nove pa novih trgov tudi ne morejo dobiti. Evropa je preveč industrializirana in kot trg desorganizirana. Na eni strani lačni želodec, na drugi strani gladujoč kapital — to je v par besedah položaj, ki ga je ustvarila gospodarska vojska, v miru naprej trajajoča.

Hitro se razširja nesrečno pomotno mnenje, da dogovori o bolj prostem gospodarskem prometu škodujejo politični suvereniteti. Po tej najstrašnejši vseh vojsk, po tem strašnem razdeljanju vrednot bi morala nastopiti pri nas najstrožja ekonomija v uporabi produktivnih moči; a tega ni. Namesto tega in namesto da bi stremili narodnogospodarsko pa najvišji produktivnosti in zasebnogospodarsko po največji rentabiliteti, producira Evropa v obilni meri uničevanje vrednot. Da ne bodo krize in brezposelnost še bolj narasle, se mora evropsko gospodarstvo preustrojiti, stari skupni trgi se morajo obnoviti, čeprav v drugi obliki.

Torej je povedal Sieghart isto, kar zagovarjajo vsi pametni narodni gospodarji in kar zagovarjajo tudi Amerikanci; saj je bolna in gospodarsko desorganizirana Evropa tudi Ameriki neljuba.

Trust vžigalic.

Švedi in Amerikanci imajo trust vžigalic, ki kontrolira polovico svetovne produkcije. Ustanovitelj je Šved Ivar Kreuger. Težišče trusta se pomika zmeraj bolj v Ameriko, ker ima v ameriški državni moči dobro zaslombo. V 28 državah ima trust nad 150 tovarn in zaposluje ca 50.000 delavcev. Najboljše kupčije dela trust sedaj v Aziji, zlasti v Indiji; v Indiji ima 8 tovarn, lani jih je bilo 6. Ker je pa import še vseeno potreben, se trudi trust tudi zanj; lani so importirali Švedi v Indijo 54%, leto prej 46%, Japonci lani 36%, leto prej 45%. Torej grede Švedi naprej, Japonci nazaj. To izrinjenje Japoncev po švedskoameriškem trustu se pojavlja povsod, celo v Japonski sami, kjer je prešlo lani spet več japonskih tovarn v roke trusta. Tudi na Kitajskem je nakupil trust lani več tovarn. Dalje je dobil lani v roke monopol vžigalic na Poljskem in v Perú, pred par tedni pa na Portugalskem.

Podlaga moči trusta je njegova ogromna finančna moč, njegova glavnica znaša 800 milijonov švedskih kron. S to svojo močjo se je zasedel doslej skoraj povsod. Kjer je dosegel monopol, je brez prizanašanja zvišal cene do bajne višine; s tem je dobil denar za višje dividende, hkrati pa spet večja sredstva za boj proti vžigalčni industriji drugih držav. Dobitki morajo biti izredni, a jih zna letno poročilo izbornu pokriti. Zapisano je, da se je čisti dobiček od 1924 na 1925 zvišal od 19 milijonov švedskih kron na 28. Dividenda je ostala nespremenjena na 12%, a so jesensko »preddividendo« zvišali od 4 na 5 odstotkov. Dežele, ki imajo svojo lastno vžigalčno industrijo, se objema tega trusta krčevito branijo.

TRGOVCI! Razpečavajte v svojih trgovinah srečke loterije Društva »Trgovske akademije«. Srečke dobite pri svojem gremiju.

ENOTNA EMISIJSKA BANKA V ITALIJI.

V uradnem listu Italije »Gazzetta Ufficiale« od 22. t. m. je bil objavljen edikt, kateri določa, da bo poslovala v bodoče kot emisijska banka samo »Banca d'Italia«. Banco di Napoli in Banco di Sicilia, ki sta bili do sedaj tudi emisijski banki, prenehata s tozadevnim poslovanjem 30. junija t. l. Bankovi teh dveh bank se bodo izmenjavali z bankovci Banco d'Italia, in sicer polagoma, tako da bodo veljali kot postavno plačilno sredstvo še do 30. junija 1927.

NEMŠKA TRGOVSKA BILANCA.

Aktivnost nemške inozemske trgovske bilance se je v aprilu napram marcu zmanjšala. Izvozni prebitek v aprilu je bil 56 milijonov mark, v marcu 278, v februarju 121 milijonov. Uvoz v aprilu je bil za 78 milijonov mark večji kot v marcu. Izvoz je bil v aprilu za 144 milijonov manjši kot v marcu, v marcu pa za 140 milijonov večji kot v februarju. Največje je nazadovanje izvoza v aprilu pri fabrikatih, 89 milijonov, dočim je bilo napredovanje v marcu za 122 milijonov nad februarjem.

ITALIJANSKO DRŽAVNO GOSPODARSTVO.

Iz računskega zaključka italijanskega državnega zaklada za april se vidi, da ima bilanca prebitek 668 milijonov lir napram 582 milijonskemu prebitku v letošnjem marcu in 226 milijonskemu deficitu v lanskem aprilu. Ves obtok na račun države in zasebnega gospodarstva je znašal v aprilu 19.998 milijonov lir, v marcu pa 20.395 milijonov, je bil torej v aprilu za 397 milijonov manjši. Državni dolg je znašal v aprilu 92.260 milijonov lir, za 413 milijonov manj kot v marcu; v tem številu so tudi ameriški in francoski dolгови, in sicer v tistem znesku, kakor je bil določen v dogovorih glede odplačevanja.

ŠKODA PO ANGLEŠKEM PREMAGOVANEM ŠTRAJKU.

Do Binkošti je znašala škoda, povzročena samo po zmanjšani produkciji premaga, za dobo treh tednov, 12 milijonov funtov. Mezde, ki jih delavcem med štrajkom niso izplačali, dajo spet 10 milijonov funtov, to je po našem 2.760.000.000 dinarjev. Vse to spet samo v treh tednih. Dalje so trpele železnice najmanj 2 milijonsko škodo vsled zmanjšane prevoza = 552 milijonov dinarjev, plovne držbe pa 1.200.000 funtov. Skupna škoda je seveda dosti večja, a se je s številkami ne zna prijeti. Zelo veliko je vsled premagovnega štrajka trpele angleška železna industrija; prvič niso mogli delati plavži, drugi je pa vsled tega zaostala produkcija železne rude. Prejkoslej gre za dve glavni vprašanji: mezda in delovni čas.

Sezonski krediti Narodne banke. Ker znano določa Narodna banka vsako leto poleg rednih tudi sezonske kredite. V preteklem letu se je dovolilo okoli 380 milijonov sezonskih kreditov, od katerih je bilo doslej izplačanih 280 milijonov, medtem ko se bo ostanek izplačal do konca t. m. Nové kredite se začne izplačevati iz 1. julija t. l. Prošnje se smejo vložiti pri Narodni banki seveda tudi že prej.

Ali se sme z odslovitvijo iz službe radi nesposobnosti službojemalčeve cdlašati?

(Iz sodne prakse.)

(Konec.)

Prizivno sodišče je pa tožbeni zahtevek zavrnilo. Res je sicer, da se mora predčasni odpust iz službe izvršiti takoj, t. j. brez nepotrebnega nadaljnega odlašanja, čim je službodajalec spoznal nesposobnost službojemalca in da je treba vzeti, da se je odpovedal tej svoji pravici, če je ni uveljavljal pravočasno. Toda prva sodba nima prav, če izreka, da toženka svoje pravice takojšnjega odpusta ni uveljavljala pravočasno. Vse ugotovitve kakor: da toženik ni bil strokovnjak v tej posebni stroki, da so bile vedno številnejše pritožbe od raznih strani, da so poskusi pokazali opravičenost teh pritožb, da je toženik sam zahteval preiskavo žarnic itd., dopuščajo v nasprotju s prvosodnim zaključkom edino le ta zaključek, da je toženka pač upravičeno mogla sumiti, da tiči vzrok vsem nedostatkom v tožnikovi nesposobnosti, da je pa gotovost o tem zadobila še le, ko je vstopil v podjetje njegov naslednik, in ko je ta po daljši preizkušnji dognal, da leži krivda slabi izdelavi žarnic edino le v tožnikovi nesposobnosti. Pravilnost tega zaključka podpira tudi ugotovitev, da je zavračal toženik krivdo za neuspeh na slab material ali neizvežbano delavstvo, da je opetovano svoji soprogi tožil, da ni priiti napakam na sled, in da je toženka sklenila s tožnikom definitivno službeno pogodbo ob času, ko so se že pokazale razne napake, česar gotovo ne bi bila storila, da je bila že tedaj prepričana o njegovi nesposobnosti. Če se pa upošteva, da je toženikov naslednik, ki je vstopil v podjetje 1. avgusta, potreboval dalje časa, da je izsledil vzrok neuspehu, je na dan 22. septembra izvršeni odpust tožnikov vzeti še vedno za pravočasnega in toženik, ki ugotovljene svoje nesposobnosti ni ni pobija, ne more zahtevati službenih prejemkov, kakor da bi mu bila služba po dogovoru samo odpovedana na eno leto.

Revizijsko sodišče reviziji ni ugodilo. — Prvi sodnik je ugotovil, da je toženka že koncem junija dobila prepričanje o tožnikovi nesposobnosti ali da je vsaj že 1. avgusta imela gotovost, da toženik za svojo službo ni sposoben. Temu nasproti je prizivno sodišče brez ponovitve ali poplavitve dokazov ugotovilo, da je dobila toženka sigurnost o tožnikovi nesposobnosti še le potem, ko je 1. avgusta vstopil v njeno službo njegov naslednik in ko je ta po daljši preizkušnji ugotovil, da je slabi izdelavi žarnic kriva edino le tožiteljeva nesposobnost. Za razsojo stvari pa nima to nasprotstvo v ugotovitvah nikakega pomena, ker se tudi iz prvosodne ugotovitve ne da opravičeno izvajati sklep v smislu § 863. odz., da se je toženka odpovedala svoji pravici odpusta, ko je ni pravočasno uveljavljala ali, kakor pravi prvi sodnik, da je s tem odobrila pogodbo tudi z nesposobnim službojemalcem.

Po § 27., št. 2, zakona o trg. pomočnikih je službodajalec upravičen, da odpusti uslužbenca, če ni sposoben za dogovorjena opravila.

V katerem času, potem ko je za nesposobnost izvedel, more ali mora to storiti, v zakonu ni določeno. Samo iz ugotovitve, da toženka tožitelja ni takoj odpustila iz službe, ko je bila sigurna o njegovi nesposobnosti, ne opravičuje sklepa, da je s tem molče privolila v nadaljevanje službenega razmerja prav do pogojene dobe. Kajli iz celokupnega dejanskega stanja izhaja, da bi bilo za toženko naravnost usodno, če bi bila še naprej tožitelja obdržala v službi, ko se ji je zbog njegove nesposobnosti kupičilo izdelano, a za promet nesposobno blago, ji je to delalo veliko škodo, a je bil tudi hud ogrožen njen dober trgovski glas. Brez pomena je, da je toženka kljub temu še skoraj dva meseca imela tožnika v svoji službi, čim se s kako gotovostjo iz tega ne da izvajati, da je molče privolila, da se naj službena pogodba nadaljuje. Saj je odpust mogla iz katerih koli nagibov odlagati še za nekaj časa (morda iz človekoljubja ali da se vživi in popolnoma uvede na novo sprejeti obratni vodja. Tudi to dejstvo je brez pomena, da je toženka prvotno provizorno službeno pogodbo 1. januarja spremenila v definitivno, ker ni ugotovljeno, da je že v tem času vedela za tožiteljevo nesposobnost. S tem, da se je sklenila definitivna pogodba, ni še samo ob sebi umljivo, da bi toženka pozneje ne smela tožnika odpustiti, če so bili pozneje podani pogoji za takojšnjo odslovlitev iz službe. Revidira zoper prizivno sodbo torej ni utemeljena.

R. St.

Iz carinske prakse.

Odločbe Državnega Sveta. — Piše Just Piščanec.

XXXV. Odločba Državnega Sveta št. 34.323/24 z dne 13. marca 1926.

Carinarnica v Ljubljani me je dne 19. maja 1924 po naredbi Generalne direkcije carin Cbr. 20.230 od 22. aprila 1924 kaznila z denarno globo po 30 Din za vsak pogrešek analogno čl. 177. car. zak., t. j. z 690 Din globe in 150 Din takse, zato, ker sem o priliki izvoznega carinjenja predložil 23 izvoznih statističnih prijav, ki so bile napačno izpolnjene, zaradi tega, ker sem v stolpec »Zemlja namere« vpostavil v njih SHS.

Proti kaznjenju sem vložil pritožbo na g. ministra financ ter v njej izvajal:

I. Vsako oblastveno rešenje mora sloneti na zakoniti podlagi. Predmetno kaznilno rešenje se je pa izreklo samo po analogiji s čl. 177. car. zak. ter se je s tem v rešenju samem pripoznalo, da ne obstaja pravno zakonita baza, na čiji podstavi se kazni izreka. Ker torej nedostaja kršitve zakona, ne more postojati niti kaznivost dejanja.

II. Statistična prijava ni nikaka listina, po kateri naj bi se, v smislu čl. 177. c. z. izvršilo katerokoli carinsko opravilo, ki se tiče blaga, marveč ona je samo pripomoček »za prikupljanje statističnih podatkov o kreiranju spoljne trgovine«. Statistična prijava ni torej nikaka carinska listina ter se morebitni pogrešek v taki prijavi dosledno, niti analogno, ne more soditi, tem manj pa kazniti po čl. 177. c. zak.

III. Rešenje je tudi stvarno napačno. Navodilo za prikupljanje statističnih podatkov Cbr. 1. od 1. januarja 1924 namreč nalaga dolžnost carinskemu organu, »da ispravlja prijavljeno prijavo prema stanju nadjenom carinskim pregledom«. Analogno je torej tudi dolžnost edinole teh carinskih organov, da — na podstavi carinskih deklaracij in drugih listin, katere so jim priložene — popravijo »zemljo namere«, ako bi bila ta slučajno v prijavi napačno navedena. Če pa carinarnica sama smatra statistično prijavo kot nekako carinsko listino ter na taki napačni primeri izreka svoje kaznilno rešenje, ni ista carinarnica pri sprejemanju carinske deklaracije postopala po čl. 37. car. zak. ter je potemtakem samo njena krivda, da se je v statistiki namembna držala napačno vpostavlila.

IV. Spominjani razpis Cbr. 1 ex 1924 sicer naglašja, da se ima deklarant kaznovati po car. zakonu o odnosu pravilniku o carinskih posrednikih, a to samo »za nepravilnosti in ne tačan rad po ovom uputstvu«. Kakor je pa iz prej obrazloženega jasno, nisem kot carinski posrednik ničesar zakrivil zoper to, kar je v navodilu predpisano, niti proti car. zakonu, niti proti določilom pravilnika o carinskih posrednikih. Nebistvena pomota o vpostavi SHS v stolpec »Zemlja namere«, ni nikak pregrešek, niti kakterakoli kršitev predpisov. Neznatna pomota se je zgodila samo v preobliči poslova in dolžnost carinskih organov je bila, da to pomoto sami popravijo ali mi analogno s čl. 37. car. zak. statistične prijave vrnejo v popravilo. Ni torej moja krivda ako carinarnica ni tega storila.

Finančno ministrstvo je s svojim rešenjem Cbr. 26.565 z dne 8. julija 1924 pritožbo zavrnilo navajajoč v dejanskem stanju, da sem se pritožil »što sam u statističkim prijavama učinio greške (!) izvozeći da je rešenje izrečeno po analogiji čl. 177. car. zak. da statistička prijava nije dokument od takve važnosti kao što je deklaracija i da ona služi za prikupljanje rada o spolnoj trgovini.

Razmotrivši »akta, istragom pribavljene dokaze i žalbene navode« je ministarstvo našlo, »da su izvodi neumesni, a carinarnično rešenje pravilno i na zakonu osnovano sa razloga: što su po čl. 177. car. zak. u vezi čl. 227. fin. zakona za greške u statističkim prijavama, kada se podnose carinar-

nicama sa deklaracijom tudi carinjenje robe, pošto su i statističke prijave carinske isprave — dokumenta.«

Zoper razsodbo finančnega ministra sem vložil tožbo na Državni Svet. Tožbo sem nadalje utemeljeval:

Ministrstvo je izdalo odklonilno rešenje Cbr. 26.565/24 ne da bi se bilo v smislu postopka Cbr. 15.500 od 10. okt. 1913 čl. 58. spustilo v preizkus v moji pritožbi podanih dokazov in okolnosti, s katerimi sem izpodbijal pogrešnost in površnost predmetne kaznitve; niti ni ministrstvo navedlo zakonitih odredb, na temelju katerih se je vloženo rešenje izdalo; vse moje navedbe in dokaze je smatralo kratkomalo za »neumestne«. Povdarjam, da niti carinski zakon, niti finančni zakon za l. 1923/24 nikjer ne določata, da bi statistična prijava bila carinski dokument po smislu carinskega zakona, če iz razloga ne, ker bi to imelo za seboj nedogledne daljnje posledice. Na podlagi statistične prijave se namreč ne vrši nikako carinsko poslovanje. Nesmiselno je za to kaznovati deklaranta za pregreške, ki niso predvideni v car. zakonu.

Razpis Cbr. 1 ex 1924 predpisuje navodila za izpolnjevanje statističnih prijav. Zoper te predpise se pač nisem pregrešil. Nalaga pa ta razpis dolžnost carinskemu organu, da eventualne pomote sami popravijo. Ne more se torej smatrati mene za odgovornega, ako so carinski organi v predmetnem primeru to svojo dolžnost zanemarili ali prezrli.

Državni Svet je z odločbo št. 34.323-24 z dne 13. marca 1926 v stvari »preučivši žalbu rešenje i oštala akta, našao, da je ministarstvo rešenje na zakonu osnovano, a žalba neumesna sa razloga navedenih u ožalbenom rešenju. (?) Zbog česar je rešil: »da se žalba J. P. odbaci.«

Ljubljanski velesejem.

Otvoritev VI. ljubljanskega velesejma ni več daleč in lahko rečemo, da se javnost, zlasti trgovska, kljub stagnaciji in neprestanim gospodarskim krizam za impozantno nacionalno in splošno jugoslovansko institucijo živo zanima. Priglasilo se je za razstavo lepo število domačih in inozemskih razstavljalcev, tako, da obeta biti letošnji velesejem resnična manifestacija slovenske in jugoslovanske trgovine, industrije in obrti. Zdi se, da se nekateri krogi še premalo zanimajo za važno gospodarsko institucijo, ali pa, da gledajo z nekako skepsno nanno, češ, kaj pa treba dandanes velesejmov. Povemo naj, da so velesejmi važen zblizevalni faktor, povemo naj, da prav velesejmi netijo in vzgajajo bratske odnose med Slovenci, Srbi in Hrvati in tudi med ostalim trgovskim svetom. Prikažejo porast industrije in ustvarjajo v ljudeh smisel za napredek in vzbujajo

zanimanje za nove iznajdbe in nove, bolj zdrave načine trgovanja.

Zato vsi, ki morete razstaviti, prijavite se, in drugi pa mislite na to, da obiščete v dneh 26. junija do 5. julija t. l. velesejnu, koder se bodo nudile za vsakega posameznega izredne zanimivosti. Ne zamudite te izredne prilike, ne bo Vam žal, z veseljem boste odhajali z novimi čustvi, polnimi zavesti in ljubezni do domovine in države, kajti blagostanje države in domovine je v močno razviti industriji in trgovini.

Trgovina.

Mednarodna trgovinska konferenca. — Prihodnji teden od torka do petka se bo vršila v Londonu mednarodna parlamentarna trgovinska konferenca, ki se je udeležijo do 200 parlamentarev vseh držav. Zastopanih bo 30 držav, vstevši Indijo in Avstralijo, Novo Zelandijo in Južno Afriko. Že v sredo priredi angleška vlada na čast udeležencem konferenca svečan banket, ki mu bo predsedoval minister Churchill. Povabljen je tudi prestolonaslednik Jurij.

Za razvoj italijanske trgovine. V Rimu se je osnovala finančna skupina, ki ima namen, da otvori banko s sedežem v Rimu, ki naj bi stremela izključno za tem, da naveže čim ožje stike med Italijo in državami na vzhodnih obalah Sredozemskega morja.

Industrija.

Glavna skupščina Zveze industrijev v Zagrebu. Osemnajsti redni letni občni zbor Zveze industrijev v Zagrebu se vrši 6. junija t. l. z običajnim dnevnim redom.

Dobava lesa za zrakoplovstvo. Oddelek za zrakoplovstvo v Petrovaradinu potrebuje mesečnih les za aeroplan. Specijalne pogoje, katerim mora odgovarjati ta les, dobijo interesi v pisarni Zbornice za trgovino, obrt, in industrijo v Ljubljani.

Fuzija v nemaški avtomobilni industriji. »Vossische Zeitung« poroča, da se bosta fuzijonirali tvrdki Daimler in Benz v tvrdko Mercedes-Benz.

Denarstvo.

Finančni minister o aktualnih finančnih vprašanjih. Finančni minister dr. Ninko Perić je podal v torek novinarjem o svoji finančni politiki nekaj izjav, iz katerih posnemamo med drugim: »Zakonski predlog o izenačenju neposrednih davkov je pred Narodno skupščino. Vstrajal bom na tem, da se čimpreje uzakoni in s tem izenačijo davki v celi državi. Glede vprašanja dinarja in valutne politike bom nadaljeval dosedanje politiko na temeljih, ki so doslej veljali pri sporazumu z Narodno banko glede stabiliziranja naše valute. Glede saniranja finančnega položaja kraljevine bom stremel za tem, da se v sedanjem proračunu izvedejo vsi mogoči prihranki. Od-

7

LISTEK.

Borza,

nje pomen in praktična navodila za trgovanje na Borzi.

(Nadaljevanje.)

Zaslišanje izvedencev.

Razsodišče lahko brez predloga tožečih se strank odredi zaslišanje izvedencev ali vpogled v knjige.

Tožeči stranki sta upravičeni, sporazumno skupno imenovati izvedenca. Če se pa stranke ne sporazumejo, mora vsaka stranka v danem roku, ki ga določi razsodišče, imenovati po enega izvedenca. Oba od strank imenovana izvedenca izvolita tretjega izvedenca za predsednika komisiji izvedencev. Ako se izvedenca ne zedinita glede osebe tretjega izvedenca, imenuje tega razsodišče. Ako stranka v danem ji roku ni imenovala izvedenca, imenuje tega razsodišče.

Mnenje izvedencev in odgovori na postavljena vprašanja za razsodišče ni obvezno.

Odgoditev in konec razprave.

Če sta obe stranki — tožitelj in toženec — prisotni na razpravi, sme razsodišče odrediti v slučaju potrebe novo raz-

pravo brez pismenega vabila oziroma poziva tako, da ustno objavi dan in uro nove razprave, kar se mora zabeležiti v zapisnik. Obe stranki se morata nove razprave udeležiti.

Kadar smatra razsodišče, da je spor dovolj razjasnjen, zaključi razsodišče razpravo in razglasi sodbo.

Zapisnik o razpravi.

O vsaki razpravi se mora voditi točen zapisnik, ki mora vsebovati točen potek razprave.

Zapisnik se mora strankama prečitati in ga morajo stranke podpisati.

Sodba.

Zoper sodbe borznega razsodišča ni pritožbe ozir. priziva.

Sodbo razglasi ustmeno po končani razpravi predsednik razsodišča. — Ako pa je sodba preobširna, lahko razsodišče sklene, da se izda sodba pismeno in se mora razglasiti najkasneje v osmih dneh po dovršeni razpravi.

Razglasitev sodbe je pravno veljavna ne ozira se na to, ali so stranke prisotne ali ne.

Vmesni spori.

Borzno razsodišče razsoja tudi o vmesnih sporih, zlasti o predlogu za postavitve v prejšnji stan zaradi zamude v pravnem postopanju.

To je zlasti važno, ako je razsodišče izreklo zamudno sodbo, ker se tožitelj ali toženec ni udeležil razprave.

Postavitev v prejšnji stan, to je razveljavljanje prvoizrečene sodbe pa se sme dovoliti:

1. Če je bila stranka radi nenadnega ali neodoljivega dogodka zadržana, priti o pravem času na razpravo ali opraviti o pravem času pravnomočno dejanje, navezano na določeni čas, ali

2. če ima zamuda za stranko škodljive posledice, ki se pri postopanju pred razsodiščem ne morejo več popraviti.

Predlog za postavitev v prejšnji stan se mora podati v osmih dneh. Ta čas se šteje od dne, s katerim je odpadel zadržek, ki je povzročil zamudo, in je nepodaljša. Očividno prepozno podani predlogi se zavrnejo brez nadaljnega postopanja.

Vzemimo slučaj, da tožitelj na dan razprave nenadoma težko zbolí. Razprava se vrši v njegovi nenavzočnosti, zato predlaga nasprotna stranka zamudno sodbo in zavrne tožitelja in njegove zahteve. Tožitelj lahko stavi na razsodišče predlog za postavitev v prejšnji stan. Tak predlog mora seveda biti utemeljen in podprt z dokazi iz zdravniškim spričevalom. Utemeljenemu predlogu razsodišče ugodi in ukrene, da se

postavi pravnomočna zadeva v prejšnji stan, to je, da se prvotno izrečena sodba prekliče in razpiše nova razprava, ki se enkrat razsoja tožbo (§ 57., 58.).

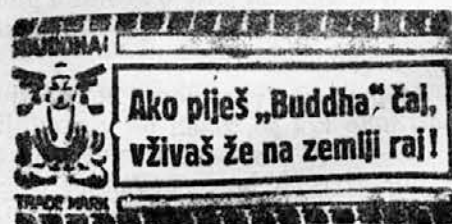
Plačilo stroškov.

Vsaka stranka mora najprej sama založiti stroške, ki nastanejo zaradi njenih tožb ali pravnih dejanj.

Vse narasle izdatke in druge stroške, zlasti kolkovine in tožbene takse razsodišča, trpi ona stranka, ki je propadla ali izgubila tožbo, če razsodišče ne izreče drugače. V sodbi je treba določiti svoto pravnih stroškov, med katere se štejejo tudi izdatki za zastopnike in odvete.

Tarifo o tožbenih odredbenih taksah in drugih plačilih, določenih za postopanje pred razsodiščem, izda Borzni svet (§ 59.).

(Konec prih.)

redil sem že priprave za sestavo državnega proračuna za leto 1927/28. Gledal bom na to, da se strogo izvaja načelo štedenja. V zvezi s štedenjem je zakonski predlog o centralni upravi, ki ga je minister dr. Sršić predložil Narodni skupščini in v katerem je stavljen določba o formaciji, številu oddelkov, odsekov, uradov, števila uradnikov posameznih ministrstev. Upam, da se bo dalo to v jeseni pri sestavljanju novega proračuna že uporabiti. S to uredbo pričakujem izvedbo temeljite redukcije števila uradov in uradništva. Kar se sicer tiče saniranja financ in izboljšanja gospodarskega stanja naše države, v kolikor to spada v moj resor, želim izdelati gotov načrt, o katerem se mislim posvetovati z državnimi podtajniki in direktorji finančnega ministrstva. Slišati pa želim tudi mnenje vseh naših gospodarskih krogov. Zato hočem stopiti v stike z njihovimi predstavniki in tudi z večjim številom priznanih strokovnjakov v gospodarsko-finančnih vprašanjih. Teh posvetovanj ne bom imel samo v Beogradu, ampak v kolikor mi bo to mogoče tudi v drugih krajih naše domovine. Tako se v soboto 29. t. m. odpeljem v Zagreb, kjer bom imel v nedeljo dopoldne posvetovanje z raznimi zastopniki gospodarskih ustanov, borze, industrije, trgovine, obrti in drugih, seveda pa tudi z višjimi uradniki mojega resora. (Kaj bi se zgodilo, če bi se g. minister potrudil tudi do Ljubljane?)

10% dividenda »Tržaškega Lloyda«. Občni zbor družbe »Lloyd Triestino« je odobril sklep, po katerem bo izplačana dividenda v iznosu 10%. Sklenil je nadalje, da se delniško glavnico zviša od 100 milijonov lir na 150 milijonov lir. Istočasno je občni zbor sklenil, da se imajo v Angliji emitirati in plasirati obligacije za posojilo od 1¼ milijona funtov Sterlingov.

Obvezna uvedba šilinga v Avstriji. Po naredbi, objavljeni v avstrijskem uradnem listu, se mora v podjetjih uvesti računanje v šilingih. Potemtakem morajo iz 1. junija t. l. vsi pod javno kontrolo stoječi ali k javnemu polaganju računov obvezni fond, zveze, društva, kakor tudi osebe, koje so obvezane voditi knjige, s tem dnem voditi svoje račune v šilingih.

Zlata valuta v Estoniji. Estonska vlada namerava v kratkem uvesti zlato valuto. Kot temeljna edinica se bo uvedla estonska marka, ki bo po svoji vrednosti odgovarjala skandinavski zlati kroni. Estonska narodna banka bo izdala novčnice, ki se bodo glasile na zlate kro- ne in ki morajo biti do 25% pokrite z zlatom ali s tujimi devizami.

Za stabilizacijo francoskega franka. — Ministrski predsednik Briand je v soboto opoldne konferiral s predsednikom finančne komisije senata o finančnem položaju in o odredbah za dvig franka. Kabinet se bo zopet sestel v četrtek. Iz bančnih krogov poročajo, da je bila akcija za dvig franka poverjena zasebnemu bančnemu zavodu Lazar, ki ima jamstvo Francoske narodne banke.

Amerika in evropska posojila. Po dogodkih na newyorški borzi sklepajo, da postaja v U. S. A. zanimanje za srednje- in južnoameriška posojila v zadnjem času zmeraj večje, dočim se je zanimanje za evropska posojila zmanjšalo; to pa zato, ker padec valute na Francoskem, Poljskem, v Italiji in v Belgiji ni pravi- nič dober pored za gospodarsko konsolidacijo Evrope. Ameriški upniki zasledujejo gospodarski in denarni razvoj v Evropi sedaj dosti bolj kot so ga zasledovali prej, in jih je razvoj razmer v Evropi precej vznemiril. Ker je prišla Evropa na slab glas, bo zaenkrat težko dobiti nova posojila. Vemo pa, da se francoska vlada za dvig franka izredno trudi in da je deloma že tudi uspela; vemo dalje, da imajo U. S. A. denarja vendarle preveč in da ga južnoameriški in srednjeameriški trg ne bosta mogla sprejeti. Zato se bo položaj kmalu spet spremenil.

Ali si že pridobil »Trgovskemu listu« vsaj enega novega naročnika?

RAZNO.

Trgovska, bančna in industrijska podjetja, ki nameravajo sprejeti praktikan- ta ali praktikančino, prosim, da se obra- čajo na ravnateljstvo dvorazredne trgov- ske šole, ki bo postreglo s prav dobrim naraščanjem. — Jos. Gogala.

Jugoslavija se ne bo udeležila seje Medparlamentarne unije v Londonu. — Dne 23. t. m. se bo otvorilo v Londonu zasedanje odbora Medparlamentarne uni- je. Radi splošne stavke na Angleškem ni dobila jugoslovenska delegacija pravo- časno povabila. Zato se je sedaj skleni- lo, da Jugoslavija tokrat ne bo zastopana na tem zasedanju.

Gospodarski položaj Rusije. Profesor Varga, član ruskega gospodarskega za- stopstva v Berlinu, je govoril o gospodar- skem položaju Rusije. Izvajal je, da ima- jo težkoče ruskega gospodarstva svoj vzrok konečno v raznem nesporazume- vanju. Na eni strani se industrijska pro- dukcija brez dvoma rapidno dviga. Če primerjamo produkcijsko vrednost po- vojnih let z letom 1913 in če vzamemo za to leto številko 100, znaša vrednost v gospodarskem letu 1921/22 265% predvojne, 1922/23 34% 1923/24 457%, 1924/25 703%; leto 1925/26 bo dalo naj- brz 80%. Kljub temu pa zvišana pro- dukcija ne more zadovoljiti potreb po- ljedelsiva, ker se je poljedelska pro- dukcija razmeroma še bolj pomnožila. Njena vrednost v imenovanih gospodar- skih letih znaša 50'6, 70'3, 73'8, 73'9 in 92'2% predvojne vrednosti. Dalje mo- ramo upoštevati, da plačujejo kmetje se- daj dosti manj davka, kakor so ga pa plačevali pred vojsko. Iz teh dveh vzro- kov prihaja pomnoženo povpraševanje kmetov po industrijskih izdelkih, skoraj bi govorili o blagovni lakoti; posledica so zvišane cene. Ker poljedelstvo blaga ne dobi v zadostni meri, zadržuje pro- dajo svojih pridelkov. In to je trgovske cene spet pognalo navzgor; cene v vele- trgovini so se dvignile tekom zadnjega leta za 4%, v mali trgovini pa za 12%. Vzrok druginje je v blagovnih razmerah, ne pa v denarnih. Da druginjo omejijo, hočejo zmanjšati množino denarja in omejiti državna posojila. 1. januarja letos je znašal denarni obtok 1296 milijonov rubljev, 1. aprila pa 1204 milijone.

Kako se dobijo dovoljenja za odpoto- vanje inozemskih delavcev? Pod tem na- slovom namerava izdati načelnik mini- strstva za socialno politiko g. dr. Sreten Kuželj, brošuro, ki bo vsebovala vse predpise in naredbe, tičeče se dopotova- nja in zaposlovanja inozemskih delav- cev. Določilo § 103. zakona o zaščiti de- lavcev, ki ima namen kontrolirati dotok celokupnega inozemskega delavstva, zahteva komplicirano administracijo, zvezano s celo vrsto raznih predpisov in naredb. Da omogoči interesentom pre- gled vsega materiala in da bi nudil po- trebna navodila za vloge, ki se tičejo do- voljenj za dopotovanje in zaposlovanje je sestavil načelnik g. dr. Kuželj brošuro, ki bi se pri zadostnem številu intere- sentov dala takoj v tisk. Brušura bo stala okoli 10 Din komad. Kdor reflektira, naj to prijavi Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Po svetu. Poljska vlada izdeluje nov finančnogospodarski načrt večjega obse- ga. Pregledali bodo tudi sezname vseh uradnikov, plače itd. Mislimo, da bo na Poljskem v tem oziru dosti dela. — Zrač- noprometni družbi Junkers na Nemškem se denarno slabo godi, ker dogovori s Ru- sijo iz leta 1922 niso bili izvršeni. — »Morning Post« ugotavlja, da je borza v Londonu z obrestjo 5% zadovoljna in da je najbolje, če se ta obrestna mera še nadalje drži. — V italijanskih ladje- delnicah je sedaj 20 motornih ladij v delu, 13 z vsebino 6000 do 8000 ton in 7 z vse- bino 8.000 do 10.000 ton. — Med Parizom in Londonom obratuje sedaj nov luksuz- ni aeroplan tipa Napier. Če greš iz Lon- dona ob 8. uri zjutraj, si 10.20 že v Pari- zu; odhod iz Pariza ob 5. uri popoldne, prihod v London ob 7.30. Ta zrakoplov uporabljajo posebno londonske dame, ki hodijo v Pariz nakupovat. — V marcu so nakopali v Sloveniji 134.000 ton premo- ga, v prvih treh letošnjih mesecih sku- paj 462.000 ton. Odpeljali so ga v marcu 124.000 ton, razpoložljivih je bilo še 90.000 ton, več kot kdaj prej. V marcu je bilo v vseh slovenskih premogovni- kih zaposlenih 10.368 delavcev (za ca 1000 manj kot v februarju), 320 uradni-

kov in 366 nadzornikov. — Indeksna številka v veletrgovini v Trstu je bila v aprilu 636.41, leta 1913 100. — Kako hi- ter je danes promet, nam kaže tale slu- čaj: pri Frankfurtu na Nemškem so ob štirih zjutraj porezali šparglje in so jih poslali s prvim vlakom naprej v Frank- furt. Tam jih je prevzel aeroplan in jih je peljal čez Berlin na Dansko, kjer so bili v glavnem mestu København zve- čer ob osmih že servirani. — Tehniški ravnatelj družbe Goodyear-Zeppelin v Clevelandu naznanja gradbo zrakoplova, kojega izmere bodo prekašale vse, kar je doslej videl svet. Gradbeni načrti so že izvršeni. Zrakoplov bo okoli 270 m dolg in bo vzel s seboj lahko okoli 1000 potnikov. Povprečna hitrost mu bo 140 do 160 km na uro. Hkrati beremo, da hočejo Amerikanci v aeroplanu čez At- lantski ocean, brez etape, 24 do 30 ur. — Italijani so otvorili zračno aeroplan- sko prometno črto med Brindisi in Cari- gradom. Stroški vožnje niso nič večji, kakor če se peljemo z ladjo. — V Italiji je s sladkorno peso obdelanih 85.000 ha, lani jih je bilo 52.000. Računajo na 460 tisoč ton sladkorja, lani ga je bilo 417 tisoč ton. — Sovjetski letavci so leteli v aeroplanu čez gorovje Hindukuš med Turkestanom in Afganistanom v višini 5300 metrov. Za pot so porabili enkrat 2 uri in 45 minut, na povratku pa 3 ure in 15 minut. Obakrat so imeli popotnike s seboj.

Odstranitev smetij in odpadkov. To vprašanje prizadeva posebno mestnim občinam srednjega in velikega obsega včasih prav občutne gospodarske težave, pa tudi v zdravstvenem oziru utegne zadeva postati precej košljiva. Z odvo- zem smetij in odpadkov na skupno smetišče zunaj mesta nevarni vplivi še niso odstranjeni, kajti ravno tam na- stanejo lahko pravcata ognjišča za razne kužne bolezni. Prav srečna je torej bila misel, smeti in odpadke kratkomalo sežgati; tega načina rešitve so se po- prijela nekatera mesta sicer z dobrim uspehom, ali gospodarsko so dotične na- prave občine izdatno obremenile. Sežig- anje namreč ni tako enostavno, ker vsebujejo smeti dosti vlage in negorlji- vihi snovi. Novejše naprave za sežiganje smetij in odpadkov so zgrajene po na- čelu, da se izkoriščajo rabljive snovi ter postane podjetje celo rentabilno. Na ta način se dobi iz kurilnih ostankov prav dober gradbeni material. Seveda je treba mestne smeti in odpadke naj- poprej temeljito prerešetati. To se vrši s posebnimi, jako zanimivimi stroji, ki izločujejo vse obsežnejše stvari iz sme- tišča. Pretežno so to kovinasti predmeti, ki bi se sežiganju upirali, razen tega pa predstavlja ta snov, zbrana in očiščena, še prav čedne vrednosti. Posebno mno- go se nabere železa, dosti pa tudi cin- ka in cina, ki se od raznih posod odceja ter lahko vrne zopetni uporabi. Ni čuda, da so se za izkoriščanje mestnih smeti- šnih oglašili resni podjetniki, ki bodo našli pri tem poslu gotovo prav lepe dobičke. V Nemčiji pa občine rajše ta podjetja vodijo v lastni režiji; dokaz, da se gospodarsko dobro obnesejo. — Kar ostane po izločitvi rabljivih snovi še smetij, pride do zopetnega presejanja v drobne in debele odpadke. Kar pre- sega premer 5 milimetrov, pride med kose, ostalo pa je drobna smet, ki se ne da tako lahko sežgati. Kosovci se predelajo v posebnih pečeh na žlindro ter se pridobi še para, ki se porabi kot gonilna sila za celo napravo, ki postane na ta način jako rentabilna. Smetišna žlindra se predela v rezano kamenje za zgradbe, v plošče za tlakovanje itd. — Drobne smeti se podvržejo posebni proceduri in kemični prepojitvi ter se iz njih proizvaja umetni bazalt. Ta umetni kamen se rabi za tlakovanje cestnih hodnikov in slična dela. Glede jakosti in odpornosti vrti vremenskim vplivom je naravnemu bazaltu popol- noma enakovreden; tudi kisline se ga ne primejo. — Moderne izkoriščevalne naprave mestnih odpadkov so zasnova- ne po sledečih panogah obrata: 1. Zbi- rališče smetij in odpadkov z izločilnico. 2. Prevoz kosovnih smetij in kurilnica. 3. Strojne naprave s centralo za ener- gijo. 4. Predelovalnica žlindre in tovar- na za gradbeno kamenje. 5. Predeloval- nica za drobne smeti in topilnica. — Iz povprečne letne količine mestnih od- padkov po 25.000 ton se je v obratu, ki služi pričujoči razpravi kot vzorec, pri-

dobilo: 450 ton stare kovine in železa, 13.500 ton parne sile, ki je obilo zado- stovala za pogon celokupne naprave. Potem se je izdelalo 3.000.000 komadov gradbenega kamna in 60.000 kvadratnih metrov vlitih plošč za cestne hodnike. Naprave te vrste so še vedno eksperi- menti, in če se tehnična in kemična ve- da na tem polju poglubi, je pričakovati še drugih uspehov. Že se misli na izlo- čitev mastninskih in oljnatih snovi iz odpadkov, kar bo sigurno v kratkem uspelo. Iz smetišč se bo dal proizvajati tudi amonjak in še razne druge snovi. Izkoriščanje odpadkov se da preosno- vati v velikopotezno in uspešno, gospo- darsko pomembno akcijo, ki je vredna, da se vsaj zanimamo za njo. To, kar na- ša mesta izvozijo v vodo in nabiralne jarke, nosi v tujini lepe dobičke, nudi delavstvu zaslužek ter podpira gradbe- no industrijo, vrh tega pa je higijenični smoter idealno dosežen. (K. Tiefen- gruber.)

Ljubljanska borza.

Dne 26. maja 1926.

Les: Brzojavni drogovi (smreka, jelka, bor) od 8—12 m, od 12—15 cm prem. v vrhu, feo vag. nakl. postaja, 4 vag. den. 212.50, bl. 212.50, zaklj. 212.50; bukovci obrobjeni plo- hi, ostrorobi, paral., 40 mm, od 2 m napr., 70% la, 30% il., feo vag. meja, 1 vag. den. 900, bl. 900, zaklj. 900; deske (smreka, je- lka), 18 mm in 24 mm deb., 4 m, od 30—40 cm šir., I., II., III., paral., feo vag. meja den. 640; pšenica bačka 76-77 kg, 2%, feo bačka postaja bl. 307.50; koruza, suha, zdrava, feo vag. bačka postaja bl. 134; koruza inzulanka, feo vag. slov. post. bl. 105; koruza činkvan- tin, feo nakl. postaja bl. 215; koruza činkvan- tin baranjski, feo vagon postaja bl. 212.50; ajda, feo vagon slov. postaja bl. 255; prosa rumeno, feo vagon slov. postaja bl. 200; rž, feo vagon slov. postaja bl. 200; krompir beli, feo vagon slov. postaja bl. 60; seno polsladko, v balah, feo vagon slov. postaja bl. 60.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921 den. 76, bl. 77; Loterijska državna renta za vojno škodo den. 306, bl. 308; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje, den. 192, bl. 195; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 175; Merkantilna banka, Ko- čevje den. 100, bl. 102, zaklj. 102; Prva hr- vatska štedionica, Zagreb den. 865, bl. 870; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 50; Kre- ditni zavod za trgovino in industrijo, Ljub- ljana den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in li- varne d. d., Ljubljana den. 80, bl. 85; Trbo- veljska premogokopna družba, Ljubljana den. 320, bl. 325; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 100; »Nihag«, d. d. za ind. i trg. dvom, Za- greb den. 25, bl. 30; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 55, bl. 65; »Šešire«, tovarna klobukov d. d., Skofja Loka den. 103, bl. 104, zaklj. 104.

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinj- ski sejem dne 21. maja 1926 se je pipe- ljalo 274 svinj, 4 ovce, 3 koze. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči od 5 do 6 tednov stari komad 75 do 100 Din, od 7 do 9 tednov stari 150 do 250, od 3 do 4 mesece stari 350 do 360, 5 do 7 mesecev 400 do 450, od 8 do 10 mesecev 550 do 560, 1 leto 1500 do 1700 Din. 1 kg žive teže 10.50 do 12.50, 1 kg mrtve teže 15 do 17 Din. Koze komad 150 Din. Prodalo se je 211 svinj, 2 kozi, 1 jagnje.

Goriški izvozni trg. (21. maja 1926.) Cene so bile ta dan sledeče: Črešnje cep- ljenke (vipavske) od 2.50 do 3.50, črešnje črne od 3.— do 3.50, črešnje drobne od 1.50 do 1.80, grah 2.80 do 3.—, šparglji od 5.— do 5.50. Šparglji so že močno padli v ceni, ker nastopijo v krat- kem na dunajskem in praškem tržišču že šparglji iz severnejših krajev.

Mariborski binkoštni trg dne 22. maja 1926. Kljub deževnemu vremenu je bil ta trg izredno dobro preskrbljen in obi- skan. 29 slaninarjev je pripeljalo 64 za- klanih svinj na trg, kjer so prodajali svinjino in slanino po 10 do 30 dinarjev kilogram, domači mesarji so pa proda- jali govedino po 9 do 14, telefino 12.50 do 15 in svinjino po 12 do 18 Din kg, drugi mesni izdelki so ostali pri dosedaj- nih cenah. — **Perutnine** je bilo črez 1000 komadov in zato so bile cene nizke in sicer piščanec 12.50 do 25 Din par, ko- košem 30 do 60, mladim racam in go- sem 30 do 50, starim pa 60 do 100, pura- nom 75 do 150 Din komad, domačim zaj- cem 8 do 37. 50, kozličem (30 komadov) 50 do 100, jagnetom (12 komadov) 100 do 180 Din komad. — **Krompir, zelenja- va, druga živila, sadje, cvetlice.** Krom-

Tovarna trikotaže in perila

GASPARI & FANINGER

MARIBOR — Ruška cesta šte. 45.

Priporoča svoje izdelke letnega blaga kakor: Otročje veslarske majice in moške mornarske maje v različnih vrstah in izdelavah, sokolske maje, mrežaste maje, kopalne hlače ter kopalne obleke za moške in ženske in damske reform trikot hlače. — Nadalje obveščamo naše cenj., odjemalce, da izdelujemo že zimsko trikotažo v najboljših vrstah ter sprejmemo lahko naročila za vsako količino in dobavljivo za avgust ali september mesec. — Prodaja se samo trgovcem.

pirja je bilo 11 vozov in se je prodajal po 5 do 5.50 Din mernik (7 in pol kg) ali pa 0.75 do 1.25 Din kg, solata 0.25 do 1 Din kupček, glavata 0.25 do 2 Din komad, čebula 5 Din kg ali pa 1.50 do 7 Din venec, česen 5 do 10 Din venec, grah v stročju 8 Din, novi krompir 8 Din, kisl zelje 2.50 do 3, kisl repa 1.50 do 2 Din, maslo 40 do 44, čajno 50 do 75, kuhano 44 do 46 Din kg, mleko 2.50 do 3, smetana 12 do 16, oljčno olje 28 do 37.50, bučno olje 2 do 26 Din liter, jajca 0.75 do 1.25 Din komad (po 11. uri so se podražila za 0.25 Din komad). Sadje: Jabolka 5 do 12, suhe češnje 10 do 12 Din kg, češnje so stale ob 8. uri jutraj 12, ob 10. uri 14 in ob 11. uri vsled mnoge popraševanja 16 Din kg na Glavnem trgu, medtem ko so se prodajale na Aleksandrovi cesti celi dan po 12 Din kilogram. Češnje dobijo tukajšnji prodajalci južnega sadja po 7.50 do 8.50 Din kilogram in je dobiček od 7.50 Din pri kilogramu zelo velik.

Lončena in lesena roba 1 do 100 Din komad, brezove metle 2.25 do 5 Din ko-

mad, koruzna slama 25 do 30 Din vreča. To pot je bilo na trgu največ košar, jerbasonov in peharjev. Lesene vile so stale 9 do 14, lesene grablje pa 8 do 10 Din komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 19. maja so kmetje pripeljali 8 vozov sena, 4 vozove otave in 17 vozov slame, v soboto pa 5 vozov sena in 14 vozov slame na trg. Cene so bile senu 50 do 75, otavi 70 do 75, slami pa 35 do 45 Din za 100 kg, ali pa 2 do 2.50 Din za snop.

Kovinski trg okoli 20. maja. Politično obzorje zadnjih tednov je bilo zelo zastrto, dogovor v Locarno se nam je zdel kot lepa godba davne preteklosti. Padanje belgijskega in francoskega franka ozračja tudi ni moglo zjasniti, prav tako ne akcija Pilzudskega na Poljskem. Iz tega vidika moramo gledati tudi položaj na kovinskem trgu. — Na Angleškem o kakšnem rednem trgu prve dni po končanem štrajku ni bilo govora. Evropski kontinent ni imel od angleškega štrajka nikakšnega dobitka, vzroke smo

že navedli. Na cenah se poznajo francoske in belgijske razmere. Zadnje notacije na evropskem eksportnem trgu pred binkoštnimi prazniki so bile tele: Železo v palicah 4/18, valjana žica 5/13, surova pločevina 5/5, srednja 5/9, fina 8. — Kako je bilo na Francoskem, smo brali v dnevnem časopisju. Padca francoske valute niso mogli ustaviti ne novi davki in ne poročila o ureditvi ameriškega dolga; gospodarsko pomeni to veliko katastrofo. Danes je menda malo bolje, vlada dela na vso moč, da bi položaj izboljšala. Povpraševanje na domačem trgu je bilo spričo omenjenih razmer seveda prav živahno; vsak je hotel kriti svojo potrebo s tedanjo ceno, ker je računil z znižanjem cen. Eksportna trgovina se pa kljub nizkim notacijam ni mogla tako razviti, kakor so pričakovali. Najprej je bila kupčija zaradi zmanjšane angleškega povpraševanja že sploh manjša, na drugi strani pa zahteva trg takojšnjega blaga, ki ga francoski trg spričo dobre zaposlenosti ni mogel dostaviti. — Boljši je bil belgijski trg, še

boljši pa luksemburški; zdi se, da je položaj na Luksemburškem v vsej Evropi še najugodnejši, tovarne so dobro zaposlene, naročil je dosti in redno prihajajo. — O zaposlenosti na Nemškem poročila niso enotna, a kažejo se znaki hitre konsolidacije nemškega gospodarstva. Indeksno število se bliža počasi svetovni pariteti. — Na Češkoslovaškem tožijo o slabi kupčiji, tako doma, kakor v inozemstvu. Zaposlenost se zmanjšuje že od začetka leta sem, a se zdi, da ni še dosegla najnižje točke. Gospodarska depresija se je raztegnila na vse važne panoge in ni upanja na hitro zboljšanje. Stremljenje kmetijstva po zaščitni carini je dvorezen meč. — Na Poljskem se je javljalo v zadnjem času močno stremljenje po pomnožitvi eksporta. Cene so dvignili in so bile okoli 20. maja te-le: železo v palicah 325 zlotov, železo raznih vrst 360 do 390. Poljska industrija išče ožjega skupnega delovanja v obliki sindikatov, kojih organizacija se vrši po že obstoječih vzorcih. — O Švedski smo pa pisali že v št. 58.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

Inozemski premog in koks

vse vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15, II. nadstr.

Naročajte, širite
„Trgovski list“.

TISKARNA MERKUR

TRGOV.-IND. D. D.

LJUBLJANA

Sim. Gregorčičeva 13
TELEFON ŠTEV. 552

Tiska časopise, knjige, posetnice, razglednice, pravila, lepake, letake, brošure, časopise i. t. d. Izvršuje vsakovrstne trgovske, uradne kakor tudi vse druge tiskovine v eni ali več barvah.

LASTNA KNJIGOVZNICA.

Galanterija

ter modno blago, pletenine, nogavice, sukanec, vezene, gumbe, modne, biserne in druge, palice, nahrbtnike, nože jedilno orodje, škarje itd. vse to se dobi najugodnejše pri

JOSIP PETELINC-U
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Na veliko. Na malo.

KJE SE KUPI?

Le pri trdkl
Josip Petelinc
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk Grizner - Adler - Phoenix. Isolam posamezne dele za stroje in kolesa, igle, olje, jermene, pnevmatika. Pouk o vezanju na stroj brezplačen! — Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

Veletrgovina

A. ŠARABON
v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje
moko in
deželne pridelke
raznovrstno
rudninsko vodo
Lastna pražarna za
kavo in mlin za di-
šave z električnim
obratom.

CENIKI NA RAZPOLAGO!

VINOCET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave,
mlelih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna posrežba! Zahtevajte cenike!

Trgovci inserirajte v Trgovskem listu!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

(Ustanovljena 1900.)

Ljubljana, Dunajska c. (v lastni hiši)

PODRUŽNICE:

Brezice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst. AGENCIJA: Logatec.

Delniška glavica Din 50,000.000 —
Skupne rezerve nad Din 10,000.000 —

Poštni ček. račun Ljubljana 10.509
Brzjavni naslov: Banka Ljubljana
Tel. šte. 261, 413, 502, 503, 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela.